

# De?erler Ölçe?i

## RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *De?erler Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19535>

## Özet

Değerler Ölçeği, Türkiye bağlamında bireylerin temel değer yönelimlerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Ölçek, kapsamlı bir faktör analizi sürecinden geçirilerek 39 maddelik nihai forma ulaştırılmış ve toplam varyansın önemli bir kısmını açıklayan dokuz alt boyuttan oluşmaktadır. Yapılan psikometrik çalışmalar, ölçeğin yüksek düzeyde iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayıları .61 ile .90 arasında değişimi) ve yapısal geçerliğe sahip olduğunu göstermektedir. Bu ölçek, sosyal bilimler alanında değer araştırmaları için geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak kabul edilmektedir.

## Anahtar Kelimeler

Değerler, Psikometri, Geçerlik, Güvenilirlik, Faktör Analizi, Değerler Ölçeği.

## Yazarlar

Bülent Dilmaç, O. T. Arçak, S. Cesur.

## Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, Türkiye'deki bireylerin kişisel ve toplumsal değerlere yükledikleri anlam ve önemi geçerli ve güvenilir bir biçimde ölçmektir. Çalışma, Türk kültürüne özgü değer yargıları kapsayacak şekilde, kapsamlı bir değerler listesi üzerinden psikolojik bir ölçüm aracı geliştirmeye odaklanmıştır.

Ölçek, katılımcıların yaşamlarında hangi değerlerin "Hiç Önemli Değil" (0) ile "Çok Önemli" (9) arasında bir yelpazede konumlandığını belirlemeyi hedefler. Elde edilen veriler, bireysel değer sistemlerinin yapısını ve bu sistemlerin çeşitli demografik veya psikolojik değişkenlerle ilişkisini incelemek için kullanılabilir.

## Yapı

Değerler Ölçeği, bireylerin değer sistemlerini ölçen çok boyutlu bir yapıdır. Nihai analizler sonucunda ölçek, toplam 39 değer ifadesi ve bu ifadelerin gruplandırılması dokuz (9) alt boyuttan oluşmaktadır.

Bu alt boyutlar, bireylerin yaşamdaki farklı öncelik alanlarını temsil etmektedir. Ölçeğin ölçtüğü ana değer alanları şunlardır:

Toplumsal Değerler

Kariyer Değerleri

Entellektüel Değerler  
Maneviyat  
Materyalistik Değerler  
İnsan Onuru  
Romantik Değerler  
Özgürlük  
Fütüvvet

## Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla açıklayıcı faktör analizi (AFA) kullanılmıştır. Başlangıçta tüm değer ifadeleri için temel bileşenler analizi (PCA) gerçekleştirilmiştir. İlk analizde Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem uygunluğu değeri .926 ve Bartlett Sphericity Testi yaklaşık Ki-Kare değeri 14543.11 ( $p < .001$ ) olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar, verinin faktör analizi için son derece uygun olduğunu göstermiştir.

İlk bileşen matrisi ve Varimax döndürmesi incelendiğinde, değerlerin toplam varyansın %65.37'sini açıklayan 13 faktör altında toplandığı görülmüştür. Ancak, bazı maddelerin birden fazla faktöre yüksek yük vermesi veya tek başına kalması nedeniyle (Örneğin: Aile, Zaman ve Kişisel Çeşitlilik), ölçek maddeleri kademeli olarak elenmiştir. Toplamda 14, 5 ve 2 olmak üzere üç aşamada 21 değer ifadesi çöktürülmüştür.

## Güvenirlilik

Değerler Ölçeği'nin iç tutarlılık güvenirlik katsayıları, faktörler bazında Cronbach Alfa katsayıları hesaplanarak belirlenmiştir. Elde edilen katsayılar, ölçeğin alt boyutlarının genel olarak yüksek düzeyde güvenilir olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktörler bazında hesaplanan Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları şunlardır:

Toplumsal Değerler: .90  
Kariyer Değerleri: .80  
Entellektüel Değerler: .78  
Maneviyat: .81  
Materyalistik Değerler: .78  
İnsan Onuru: .61  
Romantik Değerler: .66  
Özgürlük: .65  
Fütüvvet: .63

Katsayıların tamamının kabul edilebilir güvenirlik sınırlarının üzerinde olması, Değerler

Ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu yönündeki ilk psikometrik bulgular desteklemektedir.

## Faktör Analizi

Ölçek geliştirme sürecinde, sorunlu maddelerin (çoklu yükleme veya tek başına kalma) çıkarılması ardından, geriye kalan 39 değer ifadesi ile dördüncü kez açıklayıcı faktör analizi tekrarlanmıştır. Bu son analizde, 39 değer sorunsuz bir şekilde dokuz faktör altında toplandı ve toplam varyansın %64.74'ünü açıkladığı tespit edilmiştir.

Nihai faktör analizi sonuçları, Kaiser-Meyer-Olkin örneklem uygunluğu değerinin .910 ve Bartlett Sphericity Testi yaklaşık Ki-Kare değerinin 9133.26 ( $p < .001$ ) olduğunu göstermiştir. Ortak varyans değerleri incelendiğinde, Adalet/Hakkaniyet (.466) dışındaki tüm değerlerin ortak varyansının .50 ile .80 arasında değiştiği ve bu durumun yapısal bütünlüğü desteklediği görülmüştür.

## Araç

**Test Türü:** Geliştirme (Ölçek Geliştirme Çalışması)

**Format:** Öz Bildirim Envanteri

**Mevcut Dil:** Türkçe

**Popülasyon Grubu:** Genel Popülasyon (Türkiye Örnelemi)

**Yaş Grubu:** Belirtilmemiş (Genel olarak yetişkin/üniversite öğrencisi popülasyonu için uygundur.)

**Popülasyon Detayları:** Türkiye'de gerçekleştirilen geçerlik ve güvenirlik çalışması örnelemi.

**Test Metodolojisi:** 10 puanlık Likert tipi derecelendirme ölçeği kullanılmaktadır.

## Anahtar Kelimeler

Değerler, Ahlak, Psikolojik Ölçüm, Yapı Geçerliliği, Cronbach Alfa, Varimax Döndürme, Açıklayıcı Faktör Analizi.

## Yazarlar

**Yazar ORCID Tanımlama:** Sağanmamdır.

**Bağlantı E-posta Adresi:** bulentdilmac@gmail.com

**Yayın Adresi:** Sağanmamdır.

## Ölçümler, Ücret ve Test Yolu?

Ölçeğin orijinal geliştirme çalışması 2014 yılında yayınlanmıştır. Ölçeği kullanmak isteyen araştırmacıların sorumlu yazar Bülent Dilmaç ile e-posta yoluyla iletişime geçmeleri tavsiye edilir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [degerler-olcegi-toad.pdf](http://degerler-olcegi-toad.pdf)

## Kaynaklar

Dilmaç, B., Arçak, O.T., & Cesur, S. (2014). A Validity and Reliability Study on the Development of the Values Scale in Turkey. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 14(5), 1661-1671.

Makale Linki: [estp.com.tr](http://estp.com.tr)

## Değerler Ölçeği Maddeleri

**Önemli Not:** Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuştur ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Sayın Katılımcı,

Aşağıda 39 farklı değer ifadesi bulunmaktadır. Lütfen bu değerleri tek tek okuyup sizin yaşamınızdaki anlam ve önemine göre karışındaki puanlama cetvelinden duygu ve düşüncenizi en iyi yansıttığınız düşündüğünüz puanı daire içine alarak işaretleyiniz. Puanın düşmesi ve sıfıra yaklaşması, o değer için sizin yaşamınızda çok önemli yer tutmadığını; puanın yükselmesi ve dokuzaya yaklaşması, o değer için sizin hayatınızda çok önemli ve vazgeçilmez olduğunu düşündürmektedir. Lütfen hiç bir değer ifadesini cevapsız bırakmayın. Çalışmamıza sağladığınız katkı için teşekkür ederiz.

Hiç Önemli Değil Çok Önemli

Sıra Değer 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

1 Adalet (Hakkaniyet) 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

2 Akıl/Ruh Sağlığı 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

3 Ak 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

4 Barış 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

5 Beden Sağlığı 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

6 Bilgi 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

7 Cesaret 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

8 Cömertlik 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

9 Çalışma 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

10 Düş Disiplin 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

- 11 Din/?man 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9  
12 E?itim 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9  
13 Emek 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9  
14 E?/ Sevgili 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9  
15 Haz/Zevk 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9  
16 Ho?görü 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9  
17 ?badet 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9  
18 ?ç Huzuru 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9  
19 ?nanç/?deoloji 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9  
20 ?tibar/Sayg?nl?k 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9  
21 Kalite 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9  
22 Kariyer 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9  
23 Ki?isel Geli?im 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9  
24 Kültür 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9  
25 Mal/Mülk 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9  
26 Namus 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9  
27 Nezaket 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9  
28 Öz Disiplin 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9  
29 Özgürlük/Ba??ms?zl?k 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9  
30 Para 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9  
31 Sayg? 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9  
32 Sorumluluk 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9  
33 Statü 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9  
34 ?eref/Onur 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9  
35 Tevazu (Alçakgönüllülük) 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9  
36 Toplumsal Huzur 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9  
37 Tutarl?l?k (Davran??lar?nda) 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9  
38 Yard?mseverlik 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9  
39 Ya?am Hakk? 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9